

Ý NGHĨA CHỮ HÙNG

Bây giờ chúng ta hướng suy tư vào chữ Hùng vì là chữ then chốt trong huyền sử nước ta. Muốn hiểu chữ Hùng cho đúng nghĩa phải vượt qua những nghĩa thường nghiệm như hùng dũng trong chiến trường, hay trong những công việc nguy hiểm như ta thường hiểu về các anh hùng. Đó chỉ là những nghĩa luân lý thông thường chưa phải là chính. Nghĩa chính phải là nghĩa chỉ sự thắng chính mình, khó hơn thắng kẻ địch gấp bội. Thắng quân thù có thể chỉ là cái thắng khí huyết. Anh hùng trung thực khó hơn nhiều: phải là thắng chính mình để nắm vận mạng mình, để tự đạo, tự đạt, tự thành = self-achievement, rồi từ đó tiến lên nghĩa siêu linh ở đợt Tam tài đứng ngang cùng trời đất. Nếu trời là chủ, đất là chủ thì người cũng là chủ, như một ông vua độc lập không ý lại vào trời hay đất nhưng tự mình làm chủ lấy mình đó gọi là nhân chủ. Đó mới là ý nghĩa chữ Hùng trung thực. Đó mới là đợt cao nhất kể cả trên cấp tối cao siêu linh, nên con người phải mất bao thời gian mới đạt tới sự hiểu biết nọ. Hãy lấy cặp đôi sông núi mà xét thì thấy hai cặp sông núi đối đáp mà ở đâu nên văn hóa nào cũng thấy xuất hiện, nhưng rồi thường núi chỉ là nơi ngự trị của thần linh, còn sông thì thường có Hà Bá như bên Tàu. Núi Olympia bên Hy Lạp, núi Meru bên Ấn Độ toàn là nơi ngự trị của thần minh nghĩa là thuộc đợt bái vật, nó đè nặng trên con người như ta thấy rõ trong đền núi Đé Thiên, có đền, có núi, có sự chết (để quàn xác vua) có cõi âm ti... tất cả những yếu tố đó tập hợp lại đè trên lưng con người (xem bài IV trong Sứ Điệp) biểu hiện bằng sự vắng bóng tượng thần nữ, y như thần nam Lokesvara bên Ấn, đến khi sang đất Việt nho được thờ bầu khí nhân chủ mới biến thể ra thần Nữ Quan Thế Âm đầy tình mẹ. Đó là hậu quả của đức Hùng siêu linh. Nhờ có đức nọ nên núi trở thành nơi ở của tiên mẫu gọi bóng là Phong Châu, còn nước trở thành nơi ở của Long phụ, cả hai gặp nhau trên Cánh Đồng Tương để sinh ra con Hùng mà bản chất là vua từ trên cấp tối thượng nghĩa là vua sánh cùng trời đất.

Cho nên mấy chữ “Mẹ Tiên Cha Rồng” đã hàm tàng sẵn một sử trình đi lên của nhân chủ vừa được phác họa. Còn cần phải xem tính chất của kẻ cư ngụ. Ở những nền văn hóa du mục thường là những con ác thú được chọn làm vật tổ như sư tử bên Babylon, bò đực bên Hy Lạp, rắn bên Ấn Độ... Tất cả đều đóng vai thần lẩn át con người: đây là bước một.

Bước hai là bỏ ác thú dính sát vào đất để nhận chim đó là bước tiến hơn, vì chim bay được lên trời cao hơn thú một bậc, nhưng cũng còn là vật tổ.

Bước cuối cùng chim trở nên vật biểu, không còn là vật tổ nữa, vì người đã lấy lại quyền làm chủ, làm nhân chủ, nên chim phải lùi xuống làm vật biểu và phải bàn giao cái đức tính của chim sang người như có cánh, bay cao, đẻ trứng, trong sạch (cò trắng, hạc trắng). Người mà có những đức tính của chim thì phải mang tên khác đó là tiên. Bước này mới thấy thực sự xảy ra ở trong sử Việt tộc nơi chim trĩ chuyển sang chim Hồng Hộc, cũng có tên là thiên nga để chỉ sự bay cao tận trời. Nhưng Hồng, Hộc hay hạc lại là những loại chim nước có thể hội thông được với rồng vốn ở thủy phủ, tức là xuống đến đáy biển chỗ cùng cực thấp, vậy mà cũng giao hội được với chỗ cực cao cho nên sự giao hội này gọi là “Giao Chi”, chữ Chi viết hoa để chỉ trời đất giao hội. Đó là bước căn bản làm nên con người nhân chủ được định nghĩa là sự giao hội của đức trời đức đất: “nhân giả kỳ thiên địa chi đức”. Đây quả là một cuộc thái hòa quá ư họa hiếm. Nhiều nơi chỉ động lại ở đợt ác thú không có chim. Ít nơi có chim như ở văn minh Ấn Độ có chim Garuda và rắn Naga đã phác họa ra hai nét tiên rồng nhưng rồi chim rắn nghĩa là đối kháng, không xảy ra vụ gặp nhau trên Cánh Đồng Tương như mẹ Âu với bố Lạc. Vậy cũng còn cao hơn các văn minh kia chỉ có một con duy nhất và thường là loài 4 chân như sư tử, gấu, voi, bò đực... đôi khi lên đến đợt chim thì dừng lại ở đó như chim ưng ăn thịt, hay chim cú của Hoàng Đé mới chán: sa vào tội ăn thịt mẹ cha. Như vậy hiện tượng Tiên Mẫu Long Phụ gặp nhau trên Cánh Đồng Tương quả là họa hiếm: có thể nói là độc nhất vô nhị. Chữ Tương viết hoa để chỉ một bước tiến vượt bậc là nhìn ra được mối liên hệ ngầm giữa trời cùng đất. Đó là cái nhìn thấu triệt. Phải vượt đợt hiện tượng mới thấy được liên hệ siêu hình giữa người với trời đất, nên Tương quan đó phải được viết hoa. Vì thế mà Tương quan này rất hiếm. Vậy mà Tiên Rồng gặp nhau khắng khít và cách phong phú được diễn tả bằng sự đẻ một trăm con! Sai mất biết mấy là cuộc gặp gỡ của mẹ tiên cha rồng trên Cánh Đồng Tương.

Như vậy tên Hùng Vương bao hàm cả một tiến trình từ vật đến chim, từ chim duy dương đến chim nước để đi đến người, để người thành Tiên trên núi Phong Châu hay Ngũ lĩnh tức một quá trình biến núi của thầnlinh thành nơi ở của con người, con người chia nhau làm chủ cả nước cả non: cả non Nhân lẫn nước Trí để đẻ ra

con Hùng. Hùng lên ngôi vua: vua chính mình cũng như vua nước vua non, vua ngang với Trời cùng Đất và vì vậy xứng đáng làm vai then chốt của Hùng sử cũng là Huyền sử.

Theo đó thì huyền sử họa hiêm dường bao, vì huyền sử là sử của con người Đại Ngã Tâm Linh. Nếu không đạt đợt đại ngã mà chỉ ở lại đợt con vật thì không có sử. Có lên đến đợt lý trí của phạm ngã thì cũng chỉ mới có sử ký, phải vươn lên đợt tâm linh mới có huyền sử. Vì sự hiếm hoi như vậy nên Hùng Vương hầu như là trường hợp hạn hữu trong lịch sử văn hóa loài người, vì thế ta có thể nói Hùng Việt Sử Ca cũng chính là Huyền Việt Sử Ca. Nói khác nước Việt là nước thiêng tiên rồng: giàu chất tâm linh hơn cả. Ngày nào con người biết trở lại nguồn cội của mình sẽ thấy cái kho tàng quý vô biên tàng ẩn trong những trang huyền sử của nước Việt. Trong dĩ vãng dù con cháu đã mất ý thức về chiều sâu nọ, nhưng ơn ích trên bình diện xã hội cũng còn rất đáng nể. Sau này Nho đã nhờ công thức Việt Đạo mà được tiếng khen là đã đưa vào sử trính nhân loại một sự biến đổi lớn lao nhất, đó là một con người có nhân cách phổ biến, một kẻ sĩ mẫu mực, một người quý phái tinh thần có lẽ lần đầu tiên xuất hiện trên mặt đất như ông Lewis Mumford đã nói (trong quyển Transformation of Man. Edit. Harper and Row, N.Y. 1965 p.72): “Confucius brought about a change of the greatest magnitude... a universal personality, the archetypal scholar and gentleman: perhaps the first rounded incarnation of this type”. Mẫu người này đã sáng lập ra một lối nhân trị dựa trên đức tính không đâu có hết nên học giả Fairbank đã dùng từ ethocracy để chỉ lối cai trị đặt nền trên đạo lý tâm linh này (xem Chinese Thought and Institutions by John K. Fairbank, Universisty Chicago Press, 1959 p.7)

Trích Sách Hùng Việt Sử Ca 12.12, Triết Gia Kim Định